

92. การใช้สารสกัดจากทางไหลและน้ำมันปิโตรเลียม ในการป้องกันกำจัดศัตรูกระเจียบเขียว

Field Effectiveness of Derris Product and Petroleum Oil for Controlling Okra Pests

เสริม สี่มา มณฑนา มลินี ถวิล จอมเมือง

บทคัดย่อ

การทดลองประสิทธิภาพของสารสกัดทางไหล น้ำมันปิโตรเลียม สารสกัดสะเดา หนอนตายหยาก และ สารฆ่าแมลงฟิโพรนิลกับแมลงศัตรูกระเจียบเขียว ทำการทดลองในแปลงเกษตรกร อ.ท่าม่วง จ.กาญจนบุรี ปี 2550 โดยทำการทดลอง 9 กรรมวิธี 3 ซ้ำ ขนาดแปลงย่อย 5x6 เมตร จำนวน 27 แปลง ประกอบด้วยสารสกัดทางไหล ความเข้มข้นที่ใช้ในการทดลอง 0.0025, 0.005 และ 0.01% น้ำมันปิโตรเลียมอัตรา 50 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร สารสกัดสะเดา 100 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร หนอนตายหยาก 2 ชนิดคือ *Stemona phyllantha* Gagnep และ *Stemona aphylla* Craip อัตราความเข้มข้นชนิดละ 300 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร สารฆ่าแมลงฟิโพรนิล 5% SC อัตรา 20 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร และแปลงเปรียบเทียบโดยพ่นสารทุก 5 วัน ตรวจนับแมลงได้แก่ เพลี้ยจักจั่นฝ้าย โดยนับจากใบยอดลงมาจำนวน 5 ใบ 10 ต้นต่อแปลงย่อย เก็บผลผลิตจำนวน 8 ครั้ง เมื่อนับแมลงครบ 4 ครั้ง พบว่าสารฆ่าแมลงฟิโพรนิล พบจำนวนเพลี้ยจักจั่นฝ้ายน้อยที่สุดเพียง 2.27 ตัว รองลงมาได้แก่ แปลงที่พ่นด้วยสารสกัดทางไหลความเข้มข้น 0.0025, 0.005 และ 0.01% สารสกัดหนอนตายหยาก (*Stemona phyllantha*) อัตรา 300 มิลลิลิตร/น้ำ 20 ลิตร พบเพลี้ยจักจั่นฝ้าย 12.35, 10.31, 7.41 และ 11.58 ตัว ให้ผลไม่แตกต่างทางสถิติกับแปลงที่พ่นด้วยสารฆ่าแมลงฟิโพรนิล แต่แตกต่างจากแปลงเปรียบเทียบอย่างมีนัยสำคัญพบ 53.80 ตัว และเมื่อดูประสิทธิภาพของสารทดลองพบว่าสารฆ่าแมลงฟิโพรนิล ทำให้จำนวนเพลี้ยจักจั่นฝ้ายลดลง 95.78% สารสกัดทางไหลทำให้จำนวนเพลี้ยจักจั่นฝ้ายลดลง 77.04-86.22% หนอนตายหยากทำให้เพลี้ยจักจั่นฝ้ายลดลง 63.12-78.47% และศึกษาการเพิ่ม จำนวนประชากรของเพลี้ยจักจั่นฝ้าย หลังการพ่นสาร 5 และ 10 วัน พบว่าในแปลงที่พ่นด้วยสารสกัดทางไหล 0.0025, 0.005 และ 0.01% สารสกัดหนอนตายหยาก *S.phyllantha* พบจำนวนเพลี้ยจักจั่นฝ้าย 23.37, 14.60, 13.90 และ 17.73 ตัว การเพิ่มของเพลี้ยจักจั่นฝ้ายไม่แตกต่างจากสารฆ่าแมลงฟิโพรนิล หลังการพ่นครั้งสุดท้ายและเมื่อเก็บฝักกระเจียบเขียว จำนวน 8 ครั้ง พบว่าสารฆ่าแมลงฟิโพรนิล และสารสกัดทางไหล ความเข้มข้น 0.01% ให้ผลผลิตสูงสุด 667 และ 607 กรัม/ครั้ง รองลงมาได้แก่สารสกัดทางไหล ความเข้มข้น 0.005% ให้ผลผลิต 546 กรัม/ครั้ง แปลงเปรียบเทียบได้เพียง 320 กรัม/ครั้ง และในปี 2551 พบว่า สารฆ่าแมลงฟิโพรนิลพบจำนวนเพลี้ยจักจั่นฝ้ายน้อยที่สุดเพียง 4.54 ตัว รองลงไปได้แก่สารสกัดทางไหลความเข้มข้น 0.01% ส่วนทางไหลแช่น้ำที่อัตรา 1 กิโลกรัม/น้ำ 20 ลิตร ให้ผลรองจากสารสกัดทางไหล 0.01%

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. เผยแพร่ความรู้กับเกษตรกร นิสิต นักศึกษา ช่างราชการ และผู้สนใจ
2. ลดปัญหาสารพิษตกค้าง
3. สามารถนำผลการทดลอง ที่ได้ไปปรับใช้กับแมลงศัตรูพืชชนิดอื่น

